

Pārtikas produktu marķēšanas prasības

Zemkopības ministrijas
Veterinārā un pārtikas departamenta
Nodaļas vadītāja vietniece
Gunta Evaršone

Spēkā esošie marķēšanas noteikumi (1)

- 2004.gada 23.novembra Ministru kabineta noteikumi Nr.964 "Pārtikas preču marķēšanas noteikumi"

Spēkā esošie marķēšanas noteikumi (2)

2011.gada 13.decembrī stājās spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 25.oktobra Regula Nr.1169/2011 par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem

- Apvienot un atjaunināt divas galvenās pārtikas produktu marķēšanas jomas
 - vispārējo pārtikas produktu marķēšanu, ko nosaka spēkā esošā Direktīva 2000/13/EK
 - uzturvērtības marķējumu, ko nosaka spēkā esošā direktīva 90/496/EEK

Eiropas Parlamenta un Padomes 2011.gada 25.oktobra Regula Nr.1169/2011 par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem

- Regula nosaka vispārīgos
 - principus
 - prasības un
 - atbildību
 pārtikas produktu marķēšanai

Regulas darbības joma (1)

Regulu piemēro

- pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem visos pārtikas aprites posmos, ja viņu uzņēmējdarbība ir saistīta ar pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem
- neskarot marķēšanas prasības, kas paredzētas atsevišķos Savienības noteikumos, kurus piemēro ipašiem pārtikas produktiem

Regulas darbības joma (2)

Regulu piemēro visiem pārtikas produktiem

- kas paredzēti galapatērētājam
- kurus piegādā ēdināšanas iestādēm
- kuri paredzēti piegādei ēdināšanas iestādēm

pārvaldājumu uzņēmumu sniegtajiem ēdināšanas pakalpojumiem, ja izbraukšana notiek no dalībvalstu teritorijas

Regulas mērķi

- vienkāršot regulējumu
- uzlabot iekšējā tirgus darbību un Savienībā sasniegt brīvu pārtikas apriti
- dot patērētājam iespēju veikt apzinātu, veselīgu pārtikas produktu izvēli
- ieviest izvērtējamus kritērijus attiecībā uz marķējuma salasāmību
- ieviest obligātu uzturvērtības marķējumu

Vispārīgie noteikumi

- noteiktas vienotas vispārīgās definīcijas, kas radīs kopēju pamatu Savienības un valstu pasākumiem, ko piemēro pārtikas produktu informācijas sniegšanai
- I pielikumā īpašās definīcijas attiecībā uz uzturvērtības marķējumu

Principi, kas reglamentē obligāto pārtikas informāciju

- Obligātā pārtikas produktu informācija ietver informāciju par
 - pārtikas produktu identitāti, sastāvu, īpašībām vai citām pārtikas produkta pazīmēm
 - par patērētāju veselības aizsardzību un drošu pārtikas lietošanu, jo īpaši informāciju par
 - sastāva īpašībām, kas var būt kaitīgas vai noteiktām patērētāju grupām
 - derīgumu, glabāšanu vai drošu izmantošanu
 - ietekmi uz veselību
 - Uzturvērtības īpašībām, kas patērētājam dod iespēju veikt apzinātu produktu izvēli, tostarp ar īpašām uztura prasībām

Godīgas informēšanas prakse (1)

Informācija par pārtikas produktu nedrīkst būt maldinoša par

- raksturīgajām pazīmēm
- identitāti
- īpašībām
- sastāvu
- daudzumu
- derīgumu,
- izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu
- ražošanas vai izgatavošanas veidu

Godīgas informēšanas prakse (2)

- piedēvējot pārtikas produktam tādu iedarbību vai īpašības, kas tam nepiemīt
- liekot saprast, ka pārtikas produktam piemīt īpašas pazīmes, lai gan faktiski šādas pazīmes piemīt visiem līdzīgiem pārtikas produktiem, **jo īpaši uzsverot kādas konkrētas sastāvdaļas un/vai uzturvielas esamību vai neesamību produktā**

Godīga informēšanas prakse (3)

- noformējumā, aprakstā vai attēlā iekļaut norādi, kas liek noprast konkrēta pārtikas produkta vai sastāvdaļas klātbūtni, lai gan faktiski minētajā pārtikas produktā dabīgi esošais komponents vai parasti izmantotā sastāvdaļa ir aizstāta ar citu komponentu vai citu sastāvdaļu

Godīgas informēšanas prakse (4)

- pārtikas produktu informācija ir
 - precīza
 - skaidra
 - patērētājam viegli saprotama
- ievērojot izņēmumus, kurus piemēro dabīgiem minerālūdeņiem un īpašas diētas pārtikas produktiem, pārtikas produktiem nepiedēvē spējas novērst, ārstēt vai izārstēt kādu cilvēka slimību vai neatsaucas uz šādām spējām

Godīga informēšanas prakse (4)

Iepriekšminētās prasības attiecas arī

- uz reklāmu
- pārtikas produktu pasniegšanas veidu, jo īpaši to formu, izskatu vai iepakojumu, izmantojamiem iepakojšanas materiāliem

Atbildība (1)

- Precīzēta pārtikas apritē iesaistīto **uzņēmēju atbildība** attiecībā uz pārtikas produktu sniegto informāciju, kā noteikts Regulas (EK) Nr. 178/2002 17. pantā

Atbildība (2)

- Par pārtikas produktu informāciju atbildīgais pārtikas apritē iesaistītais uzņēmējs ir tas uzņēmējs, ar kura vārdu vai uzņēmuma nosaukumu šo pārtikas produktu tirgo, vai, ja minētais uzņēmējs neveic uzņēmējdarbību Savienībā, – importētājs Savienības tirgū

Atbildība (3)

Par pārtikas produktu informāciju atbildīgais pārtikas apritē iesaistītais uzņēmējs nodrošina pārtikas produktu informācijas

- esamību
- precizitāti

Atbildība (4)

- Pārtikas apritē iesaistītie uzņēmēji nodrošina, ka galapatērētājam vai ēdināšanas iestādēm paredzētās nefasētās pārtikas produktu informācija tiek nogādāta pārtikas apritē iesaistītajam uzņēmumam, kas saņems pārtiku, lai nepieciešamības gadījumā varētu norādīt visu obligāto pārtikas produktu informāciju galapatērētājam

Obligāto ziņu uzskaitījums (1)

- pārtikas produkta nosaukums
- sastāvdaļu saraksts
- jebkura sastāvdaļa vai pārstrādes palīgvielai, kas izraisa alerģiju vai nepanesamību
- dažu sastāvdaļu, vai sastāvdaļu kategoriju daudzums
- neto daudzums
- minimālais derīguma termiņš vai "izlietot līdz" datums
- jebkuri īpaši glabāšanas un/vai lietošanas nosacījumi

Obligāto ziņu uzskaitījums (2)

- par pārtikas produktu informāciju atbildīgā pārtikas aprīte iesaistītā uzņēmēja vārds vai uzņēmuma nosaukums un adrese
- izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde atsevišķiem pārtikas produktiem
- lietošanas pamācība, ja bez šādas pamācības būtu grūti pienācīgi izmantot pārtikas produktu
- attiecībā uz dzērieniem ar alkohola saturu vairāk nekā 1,2 tilpumprocenti – faktiskais alkohola saturs tilpumprocentos
- paziņojums par uzturvērtību

Obligāto ziņu uzskaitījums (3)

- Obligātās ziņas norāda ar vārdiem un skaitļiem
- Ja patērētāji gūst labumu no tā, ka pārtikas produktu obligātās informācijas sniegšanai var izmantot arī citus līdzekļus, bet ar nosacījumu, ka tā pati informācija ir izteikta arī vārdos un skaitļos

Obligāto ziņu uzskaitījums (4)

- Papildus obligātajam ziņu uzskaitījumam regulas III pielikums nosaka obligātās ziņas īpašiem pārtikas produktu veidiem
 - kas iepakoti, izmantojot īpašas gāzes ""iepakots aizsargatmosfērā"
 - kas satur saldinātājus "ar saldinātāju(-iem)", "ar cukuru(-iem) un saldinātāju(-iem)", "satur aspartāmu", "satur fenilalanīna avotu" u.c.
 - kas satur glicirizīnskābi vai tās amonija sāli
 - pārtikas produkti ar fitosterīnu, fitosterīna esteru, fitostanolu un fitostaniola estera piedevu

Obligāto ziņu uzskaitījums (5)

PĀRTIKAS PRODUKTA VEIDS VAI KATEGORIJA	NORĀDES
4. Dzērieni ar augstu kofeīna saturu vai pārtikas produkti ar pievienotu kofeīnu	
4.1. Dzērieni, izņemot tos kafijas, tējas vai kafijas vai tējas ekstraktu dzērienus, kuru nosaukums nevēl terminus "kafija" vai "tēja", kas: <ul style="list-style-type: none"> ir paredzēti lietošanai bez pārveides un satur kofeīnu no jebkura avota proporcijā, kas pārsniedz 150 mg/l, vai pēc koncentrēto vai žvērto produktu atjaunošanas satur kofeīnu no jebkura avota proporcijā, kas pārsniedz 150 mg/l 	Marķējumā tajā pašā redzamības laukā, kur norādīts dzēriena nosaukums, norāda "Augsts kofeīna saturs. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm vai sievietēm, kas burs ar krūti", aiz tā iekavās seko norāde par kofeīna saturu, kas izteikts mg uz 100 ml.
4.2. Pārtikas produkti, kas nav dzērieni, ja kofeīns tiem ir pievienots fizioloģiska mēroga dēļ	Marķējumā tajā pašā redzamības laukā, kur norādīts produkta nosaukums, norāda "Satur kofeīnu. Nav ieteicams bērniem un grūtniecēm", aiz tā iekavās seko norāde par kofeīna saturu, kas izteikts mg uz 100g/ml. Uztura bagātinātājiem kofeīna saturu izsaka uz devu, kas uz marķējuma ietekta aklēmas patēriņam.
6. Saldēta gaļa, galas izstrādājumi un neapstrādāti zvejniecības produkti	
6.1. Gaļa, galas izstrādājumi un neapstrādāti zvejniecības produkti saldēta veidā	sasaldēšanas datums vai pirms sasaldēšanas datums, ja produkts ir saldēts vairāk nekā vienu reizi,

Obligātās informācijas izvietojums

Pārtikas produktu obligāti norādāmā informācija ir :

- viegli pieejama

Fasētu pārtikas produktu obligāto informāciju norāda

- tieši uz iepakojuma vai
- tai pievienotās etiķetes

Obligāto ziņu noformējums(1)

Obligāto pārtikas informāciju sniedz skaidri redzamā vietā tādā veidā, lai tā ir

- skaidri saskatāma
- skaidri salasāma
- neizdzēšama

Obligāto ziņu noformējums(2)

Obligāti sniegto pārtikas informāciju **nedrīkst**

- paslēpt
- nomaskēt
- padarīt nesvarīgu
- pārtraukt ar jebkādu citu rakstveida vai attēlu formā sniegtu informāciju

Obligāto ziņu noformējums(3)

- obligātās ziņas norāda tā, lai nodrošinātu **skaidru salasāmību**, lietojot rakstzīmju izmēru, kur burtu augstums ir lielāks vai vienāds ar 1,2 mm

Piemēram

A a p h e u l s g

- Augstums 1,2 mm attiecas uz burtiem – **a**; **e**; **u**; **s**

Obligāto ziņu noformējums(4)

- Iepakojumi vai tara, kuras lielākās virsmas laukums ir mazāks par **80 cm²**, **minimālais** rakstzīmju burtu augstums ir lielāks vai vienāds ar 0,9 mm

Piemēram

A a p h e u l s g

Augstums 0,9 mm attiecas uz burtiem – **a; e; u; s**

Obligāto ziņu noformējums (5)

Vienā redzamības laukā iekļauj ziņas par

- pārtikas produkta nosaukums
- pārtikas produkta neto daudzums
- attiecībā uz dzērieniem ar alkohola saturu vairāk nekā 1,2 tilpumprocenti – faktiskais alkohola saturs tilpumprocentos

Tālpārdošana (1)

- Fasētiem pārtikas produktiem, kurus piedāvā pārdošanai ar tālsaziņas līdzekļu starpniecību -

Pirms pirkuma veikšanas ir jābūt pieejamai visai obligāti norādāmajai informācijai

- izņēmot**

minimālo derīguma termiņš vai „izlietot līdz” datumu

Šīs prasības nepiemēro pārtikas produktiem, ko pārdod, izmantojot tirdzniecības automātus

Tālpārdošana (2)

- Fasētiem pārtikas produktiem, kurus piedāvā pārdošanai ar tālsaziņas līdzekļu starpniecību –

Pirkuma piegādes brīdī ir jābūt pieejamai visai obligāti norādāmajai informācijai

Valodas prasības

- Obligāto pārtikas produktu informāciju norāda valodā, ko viegli saprot patērētāji dalībvalstīs, kurās pārtikas produkts tiek tirgots
- Obligāto pārtikas produkta informāciju var norādīt vairākās valodās

Obligāto ziņu nepiemērošana (1)

- Uz stikla pudelēm, kuras paredzētas atkārtotai izmantošanai, kurām ir neizdzēsams marķējums un kurām tādēļ nav etiķetes, uzlīmes vai aptveres, obligāti jānorāda tikai
 - pārtikas produkta nosaukums
 - jebkura sastāvdaļa vai pārstrādes palīg līdzekļi, kas izraisa alerģiju vai nepanesamību
 - pārtikas produkta neto daudzums
 - minimālais derīguma termiņš vai „izlietot līdz” datums
 - paziņojums par uzturvērtību

Obligāto ziņu nepiemērošana (2)

Uz iepakojuma vai taras, kuras lielākā virsmas platība ir mazāka par **10 cm²**, obligāti jānorāda tikai

- pārtikas produkta nosaukums
- jebkura sastāvdaļa vai pārstrādes palīgīdzekļi, kas izraisa alerģiju vai nepanesamību
- pārtikas produkta neto daudzums
- minimālais derīguma termiņš vai „izlietot līdz” datums
- Sastāvdaļu saraksts jāsniedz pēc patērētāju pieprasījuma

Obligāto ziņu nepiemērošana (3)

Neskarot citus Savienības noteikumus, kas paredz obligātu paziņojumu par uzturvērtību tas **nav obligāts**

- pārtikai iepakojumā vai tarā, kuras lielākā virsma ir mazāka nekā 25 cm²
- un regulas V pielikumā uzskaitītajiem pārtikas produktiem

Piemēram (garšaugi, garšviela vai abu maisījums; sāls un sāls aizstājēji; galda saldīnātāji u.c)

Obligāto ziņu nepiemērošana (4)

- Neskarot citus Savienības noteikumus, kas paredz obligātu sastāvdaļu sarakstu vai paziņojumu par uzturvērtību, dzērieniem, **kuru alkohola saturs pārsniedz 1,2 tilpumprocentus** obligāti **nav jānorāda**

- sastāvdaļu sarakstu un
- obligātais paziņojums par uzturvērtību

Pārtikas produkta nosaukums (1)

- Pārtikas produkta nosaukums ir tā tirdzniecības nosaukums
- Ja tāda nav, nosaukums atbilst tā pieņemtajam nosaukumam vai, ja tāda nav vai tas netiek lietots, sniedz pārtikas produktu aprakstošu nosaukumu
- Pārtikas produkta nosaukumu **ne aizstāj** ar nosaukumu, kas aizsargāts kā intelektuālais īpašums, preču zīme vai modes nosaukums

Pārtikas produkta nosaukums (2)

- Īpaši noteikumi par pārtikas produkta nosaukuma lietošanu un par tam pievienotajām norādēm ir izklāstīti regulas VI pielikumā
 - Pārtikas produkta nosaukumā ietver vai tam pievieno norādes par pārtikas produkta fizisko stāvokli vai tam veikto īpašo apstrādi (piemēram, pulverveida, **atkārtoti saldēts**, liofilizēts, ātri saldēts, koncentrēts, kūpināts), visos gadījumos, kad šādas informācijas nepieminēšana varētu maldināt pircējus
 - Pārtikas produktiem, kas pirms pārdošanas ir bijuši sasaldēti un ko pārdod atkausētus, pārtikas produkta nosaukumam pievieno norādi „**atkausēts**”

Pārtikas produkta nosaukums (3)

- Gaļas produktiem, gaļas izstrādājumiem un zvejniecības produktiem, kuriem ir pievienotas olbaltumvielas, tostarp dažādas dzīvnieku izcelsmes hidrolizētas olbaltumvielas, produkta nosaukumā norāda šo olbaltumvielu saturu un to izcelsmi

Pārtikas produkta nosaukums (4)

- Gaļas produktiem un gaļas izstrādājumiem, kas izskatās pēc sagrieztas gaļas, gaļas gabala, šķēlēs sagrieztas gaļas, porcijās sadalītas gaļas vai liemeņa, produkta nosaukumā norāda pievienotā ūdens saturu, ja pievienotais ūdens ir vairāk nekā 5 % gala produkta svara.
- Šādus noteikumus piemēro arī attiecībā uz zvejniecības produktiem un sagatavotiem zvejniecības produktiem, kas izskatās pēc sagriezta zvejniecības produkta, zvejniecības produkta gabala, šķēlēs sagriezta vai porcijās sadalīta zvejniecības produkta, filejas vai nesadalīta zvejniecības produkta.

Pārtikas produkta nosaukums (5)

- Uz gaļas produktiem, gaļas izstrādājumiem un zvejniecības produktiem, kas var radīt iespaidu par to, ka tie ir izgatavoti no vesela gaļas vai zivs gabala, lai gan sastāv no diviem dažādiem gabaliem, kuri savienoti, izmantojot citas sastāvdaļas, tostarp pārtikas piedevas un pārtikas fermentus, vai citus līdzekļus, ir šāda norāde:

„formēta gaļa” un „formēta zivs”

Pārtikas produkta nosaukums (6)

Īpašas prasības attiecībā uz apzīmējumu “Desu apvalki”
Ja desu apvalks nav ēdams, tas ir jānorāda

Sastāvdaļu saraksts (1)

- Pirms sastāvdaļu saraksta vai tā virsrakstā jābūt norādei, kurā ir vārds „**sastāvdaļas**”
- Tas ietver visas pārtikas produkta sastāvdaļas **dilstošā masas secībā**, kā tās ir reģistrētas pārtikas ražošanas procesā
- Visas sastāvdaļas, kuras ir inženierijas ceļā iegūti nanomateriāli, skaidri norāda sastāvdaļu sarakstā. Aiz šādu sastāvdaļu nosaukumiem iekavās seko vārds „nano”

Sastāvdaļu saraksts(2)

- Īpaši nosacījumi attiecībā uz sastāvdaļu norādīšanu un apzīmēšanu ir noteikti Regulas VII pielikumā:
 - īpaši nosacījumi attiecībā uz sastāvdaļu norādīšanu dilstošā secībā pēc svara
 - sastāvdaļu kategorijas, kuru sastāvdaļas norāda ar kategorijas nosaukumu
 - sastāvdaļu kategorijas, kuras apzīmē ar savas kategorijas nosaukumu, tam pievienojot sastāvdaļas konkrēto nosaukumu vai E numuru
 - aromatizētāju apzīmēšana sastāvdaļu sarakstā
 - kombinētu sastāvdaļu apzīmēšana sastāvdaļu sarakstā

Vielu vai produktu marķējums, kas izraisa alerģiju vai nepanesamību(1)

- Jebkura sastāvdaļa vai pārstrādes palīg līdzekļi, kas minēti regulas II pielikumā un izraisa alerģiju vai nepanesamību marķējumā norāda atbilstoši šādām prasībām:
 - *tās* norāda sastāvdaļu sarakstā, norādot precīzu tās vielas vai produkta nosaukumu, kas uzskaitīta pielikumā, *un*
 - vielas vai produkta nosaukums, kas izraisa alerģiju vai nepanesamību, ir izcelts ar rakstzīmju formatējuma palīdzību, līdz ar to tas skaidri atšķiras no pārējo sastāvdaļu saraksta, piemēram, ar rakstzīmju izmēru, stilu vai fona krāsu

Vielu vai produktu marķējums, kas izraisa alerģiju vai nepanesamību(2)

- Ja nav sastāvdaļu saraksta, tad alergēnus norādēs iekļauj vārdu „satur”, kam seko pielikumā uzskaitītās vielas vai produkta nosaukums
- minētās norādes **nav vajadzīgas**, ja produkta nosaukums skaidri norāda uz attiecīgo vielu vai produktu

Sastāvdaļu daudzuma norāde (1)

- Sastāvdaļas daudzumu vai sastāvdaļu kategorijas daudzumu, ko izmanto, ražojot vai izgatavojot pārtikas produktu, **uzrāda**, ja attiecīgā sastāvdaļa vai sastāvdaļu kategorija
 - ir norādīta pārtikas produkta nosaukumā vai nosaukumā, ar kuru patērētājs parasti to saista
 - marķējumā ir izcelta ar tekstu, zīmējumiem vai grafiskiem simboliem; vai
 - būtiski raksturo pārtikas produktu un atšķir to no citiem produktiem, ar kuriem to var sajaukt nosaukuma vai izskata dēļ

Sastāvdaļu daudzuma norāde (2)

- Sastāvdaļas vai sastāvdaļu kategorijas daudzumu apzīmējums
 - jānorāda procentos atbilstīgi sastāvdaļas vai sastāvdaļu kategorijas daudzumam tās/to izmantošanas brīdī; kā arī
 - jāiekļauj pārtikas produkta nosaukumā vai blakus tam vai arī sastāvdaļu uzskaitījumā

Neto daudzums

- Fasēta pārtikas produkta neto daudzumu norāda attiecīgi litros, centilitros, mililitros, kilogramos vai gramos
 - tilpuma vienībās – šķidriem produktiem
 - masas vienībās – pārējiem produktiem

Minimālais derīguma termiņš "izlietot līdz" datums

- Pārtikas produktiem, kas no mikrobioloģijas viedokļa ir īpaši ātrbojīgi un tādēļ īsā laikā var radīt tiešas briesmas cilvēka veselībai, minimālo derīguma termiņu aizvieto ar „izlietot līdz” datumu. Pēc „izlietot līdz” datuma pārtikas produktu uzskata par nedrošu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 178/2002 14. panta 2.-5. punktu

Sasaldēšanas datums

- Saldētai gaļai, saldētiem gaļas izstrādājumiem, un saldētiem neapstrādātiem zvejniecības produktiem sasaldēšanas datumu vai pirmās sasaldēšanas datumu, ja produkts ir saldēts vairāk nekā vienu reizi norāda šādi
 - pirms šā datuma jābūt vārdiem „sasaldēts..”
 - vārdu „sasaldēts..” papildina ar
 - vai nu ar konkrētu datumu vai
 - norādi uz to, kur šis datums atrodams marķējumā
 - datums ietver dienu, mēnesi un gadu šādā secībā un nešifrētā veidā

Glabāšanas vai lietošanas nosacījumi

- Ja uz pārtikas produktiem attiecas īpaši glabāšanas un/vai lietošanas nosacījumi, tie ir jānorāda
- Lai būtu iespējams pareizi uzglabāt vai lietot pārtikas produktu pēc iepakojuma atvēršanas, attiecīgā gadījumā ir jānorāda glabāšanas nosacījumi un/vai izlietošanas termiņš

Izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta (1)

- Izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādīšana ir obligāta
 - ja tās nenorādīšana var maldināt patērētāju attiecībā uz pārtikas produkta isto izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, jo īpaši, ja pievienotā informācija vai etiķete varētu netieši norādīt, ka produktam ir cita izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta
 - gaļai, (svaiga, atdzesēta vai saldēta cūkgaļa, aitu vai kazas gaļa un svaiga, atdzesēta vai saldēta mājputnu gaļa)
 - Šis punkts tiks piemērots pamatojoties uz Komisijas ziņojumu (2013.gada 13.decembris), kurš balstīts uz ietekmes izvērtējumu

Izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta (2)

- Komisija balstoties uz ietekmes novērtējumu (2013.gada 13.decembris) izvērtēs iespēju ieviest izcelsmes valsts vai vietas norādi – gadījumos
 - ja pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta ir norādīta, bet nav tā pati, kas tā galvenajai sastāvdaļai
 - norādīt arī attiecīgās galvenās sastāvdaļas izcelsmes valsts vai izcelsmes vietu

Izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta (3)

- 2014.gada 13.decembrī Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumus par obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz **šādiem pārtikas produktiem**
 - cita veida gaļu, kas nav liellopu gaļa un nav(cūkgaļa, aitu, kazas un mājuptņu gaļa)
 - pienu
 - pienu, ko izmanto par sastāvdaļu piena produktos
 - neapstrādātiem pārtikas produktiem
 - pārtikas produktiem ar vienu sastāvdaļu
 - sastāvdaļām, kas veido vairāk nekā 50 % no pārtikas produkta

Izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta (4)

- Komisija līdz 2013.gada 13.decembrim iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumus par obligāto izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādi attiecībā uz gaļu, ko izmanto kā sastāvdaļu
- Minētajos ziņojumos ņem vērā patērētāja vajadzību būt informētam, izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas obligātās norādīšanas noteikuma pamatotību un šādu pasākumu ieviešanas izmaksu un ieguvumu analīzi

Lietošanas pamācība

- Pārtikas produkta lietošanas pamācības formulē tā, lai pārtikas produktu varētu pienācīgi izmantot

Paziņojums par uzturvērtību(1)

Obligātajā paziņojumā par uzturvērtību ietver informāciju

- par enerģētisko vērtību un
- tauku
- piesātināto taukskābju
- ogļhidrātu
- cukuru
- olbaltumvielu
- sāls daudzumu

Attiecīgā gadījumā norādi, ka sāls saturs ir tikai dabīgā nātrija klātbūtnes rezultāts, var izvietot paziņojuma par uzturvērtību tiešā tuvumā

Paziņojums par uzturvērtību (2)

Paziņojumā par uzturvērtību, var arī norādīt daudzumu vienam vai vairākiem šādiem savienojumiem

- mononepiesātinātās taukskābes
- polinepiesātinātās taukskābes
- polioli
- cieta
- šķiedrvielas
- jebkuri vitamīni vai minerālvielas, kas norādīti regulas pielikumā un ir sastopamas ievērojamā daudzumā

Paziņojums par uzturvērtību(3)

- Uzturvērtības paziņojumu norāda vienā redzamības laukā. To norāda vienkopus skaidrā formā
- Uzturvērtības ziņas norāda tabulas formā, sakārtojot skaitļus citu zem cita, ja ir pietiekami daudz vietas
- Ja vietas nav, paziņojumu sniedz lineārā formā

Ievērojams vitamīnu un minerālvielu daudzums

- kas ir uzskatāms par ievērojamu daudzumu
 - produktiem, kas nav dzērieni - 15 % no ieteicamās dienas devas, uz 100 g vai 100 ml
 - dzērieniem - 7,5 % no ieteicamās dienas devas, uz 100 ml
 - uz porciju, ja iepakojums satur tikai vienu porciju- 15 % no ieteicamās dienas devas

Transtaukskābes

Komisija, ņemot vērā dalībvalstīs iegūtos zinātniskos pierādījumus un pieredzi, līdz 2014.gada 13.decembrim iesiedz ziņojumu par trans-taukskābēm pārtikas produktos un kopējā Eiropas iedzīvotāju uzturā

- Jaut patērētājiem izvēlēties veselīgākus pārtikas produktus un uzturu kopumā
- veicināt veselīgāku pārtikas produktu ražošanu un piedāvāšanu patērētājiem
- tostarp patērētāju informēšanu par trans-taukskābēm vai to lietošanas ierobežošanu

Uzturvērtības aprēķins

Katrā atsevišķā gadījumā minētās vērtības ir vidējās vērtības, kas noteiktas, pamatojoties uz

- ražotāja veikto pārtikas produkta analīzi
- izmantoto sastāvdaļu zināmo vai atzīto vidējo vērtību lietošanu aprēķinos vai
- iespārēji noteiktu un pieņemtu datu izmantošanu aprēķinos

Uzturvērtības norādīšana

- Enerģētisko vērtību un uzturvielu daudzumu norāda uz 100 g vai 100 ml
- Ja sniedz paziņojumu par vitamīniem un minerālvielām, papildus norādei uz 100g vai 100ml tos norāda arī procentos no noteiktajām ieteicamajām devām uz 100 g vai 100 ml

Informācijas norādīšana uz porciju vai patēriņa vienību

- Enerģētisko vērtību un uzturvielu daudzumu var norādīt uz porciju un/vai patēriņa vienību
 - ko patērētājam viegli atpazīt
 - ar nosacījumu, ka porcijas vai patēriņa vienības lielums ir norādīts uz etiķetes un
 - ir norādīts iepakojumā esošo porciju vai patēriņa vienību skaits

Brīvprātīgi sniegtā informācija

- Brīvprātīgo pārtikas produktu informāciju nedrīkst norādīt, aizņemot vietu, kas paredzēta obligātās informācijas norādīšanai

Nefasēti pārtikas produkti

- Ja pārtikas produktus piedāvā pārdošanai galapatērētājiem vai ēdināšanas iestādēm bez iepakojuma vai ja pārtiku iepakojuma tirdzniecības vietā pēc patērētāja lūguma, vai tos fasē tiešai pārdošanai
 - Alerģēnu norāde ir **obligāta**
 - Dalībvalstis var izstrādāt noteikumus, kuros nosaka kāda informācija ir obligāti jānorāda marķējumā
 - Dalībvalstis var pieņemt tiesību aktus un noteikt kādā veidā informācija tiek izteikta vai norādīta

Atceļšana

- **2014.gada 13.decembrī** atceļ pamatdirektīvas 2000/13/EK par vispārējo pārtikas produktu marķēšanu, 90/496/EEK par uzturvērtības marķējumu, u.c. saistītās direktīvas

Pārejas posms (1)

- Jauno prasību ieviešanai ir noteikts pārejas posms
- vispārīgajām marķēšanas prasībām – **pārejas posms 3 gadi pēc regulas stāšanās spēkā**

Bet pārtikas produkti, kas laisti tirgū vai marķēti pirms 2014.gada 13.decembra un kas neatbilst regulas prasībām ir atļauts tirgot līdz pilnīgai pārtikas produktu krājumu izpārdošanai

Pārejas posms (2)

- Obligātais uzturvielu marķējums no 2016.gada 13.decembra

Pārtikas produktus, kas laisti tirgū vai marķēti līdz 2016.gada 13.decembrim ir atļauts iztirgot līdz pilnīgai pārtikas produktu krājumu izpārdošana

Pārejas posms (3)

- Direktīva 90/496/EEK par uzturvērtības marķējumu, tiek atcelta 2014.gada 13.decembrī
- Obligāti paziņojums par uzturvērtību marķējumā jānorāda no 2016.gada 13.decembra
- Laika posmā no 2014.gada 13.decembra līdz 2016.gada 13.decembrim, ja paziņojumu par uzturvērtību sniedz brīvprātīgi, tam jāatbilst regulas prasībām

Uzturvērtības un veselīguma norādes

Uzturvērtības un veselīguma norādes marķēšanā, noformēšanā un reklāmā var izmantot tikai tad, ja tās atbilst

Eiropas Parlamenta un Padomes 2006.gada 20.decembra Regulas Nr.1924/2006 "Par uzturvērtības un veselīguma norādēm uz pārtikas produktiem" prasībām

Regulas darbības joma

Regulā noteiktās prasības par pārtikas produktu uzturvērtības un veselīguma norādēm

- marķējumā
- noformējumā vai
- reklāmā

piemēro pārtikas produktiem, ko piegādā galapatērētājam

Regulas darbības joma(2)

Regulas prasības piemēro arī pārtikas produktiem, kuri ir paredzēti piegādei

- restorāniem
- slimnīcām
- skolām
- ēdnīcām un
- līdzīgām sabiedriskās ēdināšanas iestādēm

Kas ir norāde?

- **Norāde** ir jebkurš ziņojums, kas **nav obligāts** saskaņā ar Kopienas vai valstu normatīvajiem aktiem, tostarp ilustrēts, grafisks vai jebkāda veida simbolisks atveidojums, kurš liek domāt, vai netieši norāda, ka pārtikas produktam ir sevišķas īpašības

Norāžu lietošana

Nedrīkst būt kļūdaina, neskaidra vai maldinoša;

- mudināt pārmērīgu produkta patēriņu;
- netieši norādīt, ka daudzveidīgs uzturs parasti nevar nodrošināt nepieciešamo uzturvielu daudzumu;
- tekstuālā, ilustrētā, grafiskā vai simboliskā attēlojumā norādīt uz organisma funkciju izmaiņām

Norāžu izmantošana

Norāžu lietošana ir pieļaujama, ja

saskaņā ar vispārpieņemtajiem zinātniskajiem pierādījumiem **ir pierādīts**, ka norādē minētās vielas

- klātbūtnei
 - neesamībai vai
 - samazinātam daudzumam
- pārtikas produktam ir labvēlīga fizioloģiska ietekme

Norāžu izmantošana

Norāžu lietošana ir pieļaujama, ja:

- norādē minētā uzturviela ir tādā veidā, ko organisms spēj izmantot;
- vidusmēra patērētājs var saprast norādē aprakstīto labvēlīgo ietekmi;
- norāde attiecas uz pārtikas produktu, kas gatavs patēriņam saskaņā ar ražotāja norādījumiem

Uzturvērtības marķējums

Ja marķējumā tiek lietotas **uzturvērtības vai veselīguma norādes**, tad **uzturvērtības marķējums** saskaņā ar Direktīvu 90/496 ir **obligāts**
(Padomes direktīva 90/496 par pārtikas produktu uzturvērtības marķējumu tiks atcelta 2014.gada 13.decembrī.)

Uzturvērtības marķējums

- Marķējumā **jānorāda** informācija par
 - enerģētisko vērtību
 - olbaltumvielu
 - ogļhidrātu
 - cukuru
 - tauku
 - piesātināto taukskābju
 - šķiedrvielu
 - sāls daudzumu

- Paldies par uzmanību

